

1. **ספר החינוך פרשת יתרו מצוה לג ד"ה ונוהגת בכל**
ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים, ובנקבות כל זמן שאפשר להן, כלומר בכל עת שלא ימנעו אותן בעליהן. ועובר עליה בטל עשה, ועונשו גדול מאד שנעשה כמתנכר לאביו שבשמים. ואם יש כח בבית דין כופין אותו, כמו שכתבנו למעלה [מצוה ו'] שבביטול עשה כופין בית דין.
2. **ספר החינוך פרשת משפטים מצוה נ ד"ה והעובר עליה**
והעובר עליה ולא עשה בו דין, אם יש כח בידו ביטל עשה, ועונשו גדול, שגורם תקלות לבני אדם.
3. **ספר החינוך פרשת משפטים מצוה נח ד"ה וגם כן**
וגם כן נוהגת בכל מקום ובכל זמן. ובית דין העובר עליה ולא עשה דין, אם יש כח בידו ביטל עשה, ועונשו גדול מאוד, שגורם חורבן לארץ, שאין הארץ מתיישבת אלא בדין, וכמו שאמרו זכרונם לברכה [אבות פ"א מ"ח] על שלשה דברים העולם עומד, ואחת מהן הוא הדין.
4. **ספר החינוך פרשת אם כסף מצוה עו ד"ה והעובר עליה**
והעובר עליה וחייב ברוב המוכרע באחד עבר על מצות מלך, ועונשו גדול מאוד, שגורם לאיבוד נפש שלא כדין.
5. **ספר החינוך פרשת אם כסף מצוה עח ד"ה ועובר עליה**
(ו) ועובר עליה ולא נטה אחריהם, ביטל עשה, ועונשו גדול מאוד, שהוא העמוד שהתורה נסמכת בו.
6. **ספר החינוך פרשת אם כסף מצוה פב ד"ה ונוהגת בארץ**
ונוהגת בארץ ישראל, בזכרים כמו שאמרנו לפי שבהם המשפט, כמו שאמרנו כמה פעמים, אבל לא בנקבות לפי שאין דנות. והעובר עליה ודן על פי עדות שאינה מכוונת כמו שאמרנו, עבר על מצות מלך, ועונשו גדול מאד שגורם להרוג נפשות שלא כדין.
7. **ספר החינוך פרשת כי תשא מצוה קה ד"ה ונוהגת בזמן**
ונוהגת בזמן הבית, שחייבין לתת אותם כל ישראל בין העומדין בארץ או חוצה לארץ, ושלא בזמן הבית אין חייב בה אדם ואפילו העומדין בארץ. והעובר עליה ולא נתנו, ביטל עשה, ועונשו גדול שפירש עצמו מן הציבור, ואינו בכלל כפרתן.
8. **ספר החינוך פרשת קדושים מצוה רנז ד"ה ונוהגת בכל**
ונוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות. ועובר עליה ביטל עשה ועונשו גדול, למען כי זה יסוד חזק בדת.
9. **ספר החינוך פרשת בהר מצוה שלב ד"ה ועובר על**
ועובר על זה ועבד אדמתו ביובל עבודה האסורה, וכן אם לא רצה לשלח עבדו חפשי, ביטל עשה זה, מלבד שעבר על לאו וכמו שנכתוב בסדר זה בעזרת השם. ועונשו גדול מאד, שהוא כאילו כופר בחדוש העולם.
10. **ספר החינוך פרשת בהר מצוה שמ ד"ה ונוהגת בזכרים**
ונוהגת בזכרים ונקבות בארץ ישראל ובזמן שהיובל נוהג, וכבר כתבתי למעלה באי זה זמן היובל נוהג, והוא בזמן שכל ישראל על אדמתן בישובן. ועובר על זה וכבש הקרקע שבידו ולא החזירו לבעליו ביטל עשה זה, ועונשו גדול כאילו כופר במעשה בראשית.

11. **ספר החינוך פרשת בחקותי מצוה שנז"ה ועובר על**
ועובר על זה והחרים מנכסיו ולא נתנם לכהן, או לבדק הבית באותן צדדין שפירשנו שניתנים לבדק הבית, ביטל עשה זה, **ועונשו גדול** מאד שמועל בקודש.

12. **ספר החינוך פרשת מסעי מצוה תיב ד"ה ועובר על**
ועובר על זה, בין איש בין אשה, ולקח כופר להציל הרוצח, עבר על לאו זה, **ועונשו גדול** מאד, כי הוא סיבה לאיבוד כמה נפשות מישראל.

13. **ספר החינוך פרשת דברים מצוה תיד ד"ה ועובר על**
ועובר על זה ומינה דיין שאינו חכם מחמת עשרו או טוב מדותיו או מאהבתו אותו או מחמת כבוד קרוביו, ביטל עשה זה. **ועונשו גדול** מאד, שכל עונש דיני שקר שדין אותו דיין מחסרון ידיעתו תלוי עליו כי הוא הגורם.

14. **ספר החינוך פרשת ואתחנן מצוה תיח ד"ה ועובר על**
ועובר על זה וקובע מחשבותיו בענינים הגשמיים ובהבלי העולם שלא לשם שמים רק להתענג בהם לבד, או להשיג כבוד העולם הזה הכואב להגדיל שמו, לא לכוונה להטיב לטובים ולחזק ידי ישרים, ביטל עשה זה **ועונשו גדול**. וזאת מן המצות התמידיות על האדם ומוטלות עליו לעולם.

15. **ספר החינוך פרשת ואתחנן מצוה תיט ד"ה ועובר על**
ועובר על זה ולא לימד את בנו תורה עד שידע לקרות בספר תורה ויבין פירוש הכתובים כפשטן, ביטל עשה זה. וכן כל מי שיש סיפק בידו ללמוד בשום צד, הוא בכלל עשה זה, **ועונשו גדול** מאד אם לא יקיימנו, כי המצוה הזאת היא אם לכולן.

16. **ספר החינוך פרשת עקב מצוה תלא ד"ה ועובר עליה**
ועובר עליה ומצער אותם או שמתרשל בהצלתם או בהצלחת ממונם או שמקל בכבודם מצד שהם גרים ואין להם עוזר באומה, ביטל עשה זה. **ועונשו גדול** מאד, שהרי בכמה מקומות הזהירה תורה עליהם. ויש לנו ללמוד מן המצוה היקרה הזאת לרחם על אדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחת אבותיו, ולא נעביר עליו הדרך במצאנו אותו יחידי ורחקו מעליו עוזריו, כמו שאנו רואים שהתורה תזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר, ועם המדות הללו נזכה להיות מרוחמים מהשם יתברך, וברכות שמים ינוחו על ראשנו. והכתוב רמז טעם הציווי באמרו כי גרים הייתם בארץ מצרים, הזכיר לנו שכבר נכוינו בצער הגדול ההוא שיש לכל איש הרואה את עצמו בתוך אנשים זרים ובארץ

17. **ספר החינוך פרשת עקב מצוה תלג ד"ה ועובר על**
ועובר על זה ועמד יום ולילה בלא תפלה כלל, ביטל עשה זה כדעת הרמב"ם ז"ל, ומי שצר לו ולא קרא אל ה' להושיעו, ביטל עשה זה כדעת הרמב"ם ז"ל, **ועונשו גדול** מאד שהוא כמסיר השגחת השם מעליו.

18. **ספר החינוך פרשת שופטים מצוה תקב ד"ה ומלך העובר**
ומלך העובר על זה ושם מגמתו למלא אוצרות ממון להשלים חפצו לבד, לא שתהא כוונתו לתועלת העם ושמירתם, עבר על לאו זה. **ועונשו גדול** מאד, כי כל העם תלויים במלך, על כן צריך הוא להשים כל השגחתו בטובת עמו ולא בכבוד עצמו והשלמת תאוותיו.

19. **ספר החינוך פרשת שופטים מצוה תקז ד"ה ועובר על**
ועובר על זה ולא הוציא תרומה מדגן תירוש ויצהר שבארץ בזמן שישראל שם ביטל עשה זה, **ועונשו גדול** מאד שאוכל טבלים, וכבר כתבתי בסדר אמור אל הכהנים בלאו י"ט סימן ש"ה [מצוה רפ"ד] עונש האוכל טבל. ובשאר פירות ביטל מצות עשה דרבנן, ובדעת קצת המפרשים גם

בשאר פירות יש בהן חיוב דאורייתא וכמו שכתבנו. ובזמן הזה גם כן מי שלא הפריש תרומה מפירות הארץ וכן מפירות סוריא וכן מפירות אותן מקומות שכתבנו שחייבין בתרומה מדרבנן כגון מצרים ושנער ועמון ומואב ביטל עשה דרבנן, אבל בפירות שאר ארצות אין בהם חיוב תרומות לעולם לא דאורייתא ולא דרבנן.

20. ספר החינוך פרשת כי תצא מצוה תקעט ד"ה ועובר על

ועובר על זה וגירש את אשתו ולא כתב לה הגט כמצות התורה וכענין שפירשו חכמינו זכרונם לברכה, ביטל עשה זה. ועונשו גדול מאד, לפי שדינה כאשת איש והוא מחזיק אותה כמגורשת, ועונש אשת איש ידוע כי הוא מן העברות החמורות בתורה יותר.

21. ספר החינוך פרשת כי תצא מצוה תקצד ד"ה ובית דין

ובית דין העובר על זה ולא הלקה המחוייב מלקות ביטל עשה זה, ועונשו גדול מאד כי ביראת הדין תתקיים הדת בהמון.

**** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן****